

**Управління освіти і науки виконкому Бердичівської міської ради
Центр позашкільної освіти ім. О.Разумкова**

**Обласний конкурс «добрих практик»
освітян Житомирщини «Сучасна освіта – 2023»**

Навчальна програма

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з позашкільної освіти науково-технічного напрямку
гуртка декоративно-прикладного профілю «Kreativ Art»**

м. Бердичів –2022р

СХВАЛЕНО МЕТОДИЧНОЮ РАДОЮ ЦЕНТРУ
ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ІМ.О.РАЗУМКОВА
(протокол №2 від 04.11.2022 р.)

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з позашкільної освіти науково-технічного напрямку
гуртка декоративно-прикладного профілю «Kreativ Art»

*Автор: Філімонова Лариса Михайлівна,
керівник гуртка Центру позашкільної
освіти імені Олександра*

Декоративно-прикладне мистецтво органічно увійшло до сучасного побуту і продовжує розвиватися, зберігаючи культурні та національні традиції українського народу. Даний вид мистецтва ніколи не втратить своєї актуальності й сьогодні виходить на новий етап свого розвитку.

Заняття в гуртку «Kreativ Art» допомагає дітям розумно й цікаво проводити свій вільний час, наповнювати навколишній світ красою, пробуджує бажання творити прекрасне, формує допитливість та любов до знань.

Програма гуртка спрямована на різносторонній комплексний розвиток, активізацію пізнавальної й творчої діяльності дитини; підготовку до самостійного життя в сучасному світі, сприяє подальшому професійному самовизначенню.

Навчальна програма буде корисною для керівників гуртків декоративно-прикладного профілю, вчителів трудового навчання закладів освіти.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У наш час актуальною стала проблема збереження культурної та історичної спадщини України, національних традицій, непорушних етнічних цінностей народу. Декоративно-прикладне мистецтво органічно увійшло до сучасного побуту і продовжує розвиватися, зберігаючи культурні та національні традиції українського народу. Даний вид мистецтва ніколи не втратить своєї актуальності й сьогодні виходить на новий етап свого розвитку.

Заняття в гуртку «Kreativ Art» допомагає дітям розумно й цікаво проводити свій вільний час, наповнювати навколишній світ красою, пробуджує бажання творити прекрасне, формує допитливість та любов до знань.

Дана програма дозволяє уникнути монотонності в навчанні, завдяки оволодінню різноманітними видами декоративно-прикладної творчості.

Мета програми – різносторонній комплексний розвиток дітей, активізація пізнавальної й творчої діяльності; підготовка до самостійного життя в сучасному світі, сприяння подальшому професійному самовизначенню.

Основні завдання гуртка:

1. Ознайомлення з основами декоративно-прикладного мистецтва, оволодіння поняттями, знаннями про основи кольорознавства, матеріали, їх виробництво, види, властивості, технології роботи з ними та про інструменти.
2. Одержання додаткової освіти, практичної підготовки, формування вмінь та навичок роботи з різними матеріалами та інструментами; освоєння основних прийомів обробки та технік при роботі з різними матеріалами.
3. Розвиток творчої і трудової активності, інтересу до мистецтва, фантазії, уваги, моторних навичок; формування естетичного і художнього смаку.
4. Прищеплення любові до рідного краю, народного мистецтва; виховання естетичного ставлення до дійсності, працьовитості, акуратності, посидючості, терпіння, економічності, уміння довести розпочату справу до логічного завершення, взаємодопомоги при виконанні роботи.

Програма розрахована на навчання у групах початкового, основного та вищого рівнів. Кількісний склад навчальної групи становить 12-15 осіб.

Навчальна програма передбачає 6 років навчання:

- 1-ий рік навчання – початковий рівень – 216 год/рік; 6 год./тиждень;
- 2-ий рік навчання – основний рівень – 216 рік/рік; 6 год./тиждень;
- 3-ий рік навчання – основний рівень – 216 год/рік; 6 год./тиждень;
- 4-ий рік навчання – основний рівень – 216 год./6 год. на тиждень;
- 5-й рік навчання – вищий рівень – 288 год./8 год. на тиждень;
- 6-ий рік навчання – вищий рівень – 288 год./8 год. на тиждень.

Програмою гуртка початкового рівня навчання передбачено здобуття учнями знань про матеріали та основи побудови простих геометричних фігур, кольорознавства та аплікації.

Програмою гуртка основного рівня навчання передбачено оволодіння основними техніками декоративно-ужиткового мистецтва, формування навичок виготовлення виробів у техніці паперопластики, декоративного панно, бісероплетіння, змішаної техніки з нетрадиційних матеріалів. Важливим компонентом змісту освіти навчальної програми основного рівня навчання є ознайомлення дітей з культурною та історичною спадщиною України, національними традиціями, непорушними етнічними цінностями народу.

Навчальна програма вищого рівня навчання орієнтована на формування у дітей навичок роботи з природним матеріалом: соломкою, кукурудзяним листям; мистецтвом апсайклінгу. Важливою складовою змісту навчальної програми вищого рівня навчання є проектна діяльність дітей, яка забезпечить їх навичками роботи у команді, лідерства, самоорганізації, презентації власних напрацювань. Навчальна діяльність за програмою вищого рівня навчання має на меті профорієнтацію дітей, формування стійкого інтересу до декоративно-ужиткової творчості.

Кожне заняття за навчальною програмою «Kreativ Art» включає в себе як теоретичний матеріал, так і практичну роботу, якій надається значна перевага. Під час занять використовуються різноманітні методи навчання.

В кінці занять проводиться вернісаж дитячих робіт з самоаналізом, взаємоаналізом, аналізом переваг і недоліків під час виконання робіт, а також коротке опитування, тестування, вікторина. Вихованцям слід надавати можливість проявити свої творчі здібності при вивченні кожної теми.

Щоб учні краще усвідомили, яке значення в їхньому подальшому житті буде мати навчання в гуртку, на останньому занятті варто проводити творчі зустрічі з колишніми вихованцями.

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, опитування, творчий звіт із демонстрацією власного виробу, участь в конкурсах, виставках, змаганнях.

Для організації освітнього процесу з вихованцями, які є переможцями, призерами міських, обласних, всеукраїнських, міжнародних змагань, з метою розвитку та підтримки обдарованих і талановитих вихованців, здобуття ними практичних навичок та для задоволення їхніх потреб у професійному самовизначенні, програма передбачає індивідуальне навчання. Індивідуальна робота з вихованцями організовується відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10

грудня 2008 р. № 1123 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31 грудня 2008 р. за № 1322/16013, в якому передбачається чисельний склад у групі від одного до п'яти вихованців.

Програма інтегрує знання гуртківців із різних областей знань: малювання, технології, історії та суттєво доповнює варіативну частину шкільної програми з трудового навчання. Навчальна програма розроблена на основі програми «Виготовлення іграшок-сувенірів», навчальна програма з моделювання іграшок-сувенірів, навчальна програма з паперопластики, навчальної програми з бісероплетіння, навчальна програма з орігамі рекомендованих Міністерством освіти і науки України (Навчальні програми з позашкільної освіти науково-технічного напрямку / за ред. Биковського Т.В., Шкури Г. А. – К.: УДЦПО, 2016. – В. 2. – 267 с., лист від 08.04.2016 р. № 1/11-4658)

Результатом виконання програми є організація виставок робіт гуртківців, участь вихованців у різних акціях, проектах, виставках, конкурсах та змаганнях різного рівня.

Теми та розподіл годин програми є орієнтовними. Керівник гуртка може вносити зміни, доповнення у зміст програми, планувати свою роботу з урахуванням інтересів гуртківців, батьків а також наявної матеріально-технічної бази гуртка.

Початковий рівень
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	усього	теоретичні	практичні
Вступне заняття	3	3	–
Розділ 1. Паперопластика	48	8	40
1.1. Основи кольорознавства	2	2	-
1.2. Кольорове розмаїття. (Аплікація з кольорового паперу; «Веселі долоньки»)	18	4	16
1.3. Геометрія в аплікації. (Аплікація з кружечків; «весела мозаїка»).	14	2	12
1.4. Паперова філігрань.	14	2	12
Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси	30	6	24
Розділ 3. Живопис без пензля та фарб.	20	4	16
3.1. Аплікація з природного матеріалу.	12	2	10
3.2. Аплікація з сипучих матеріалів.	8	2	6
Розділ 4. Робота з текстильними матеріалами	36	6	30
4.1. Іграшки з ниткових кульок (помпонів).	12	2	10
4.2. Аплікація із тканини.	12	2	10
4.3. Пласка іграшка з фетру.	12	2	10
Розділ 5. Ліплення	28	4	24
5.1. Пластилінографія	12	2	10
5.2. Тістопластика	16	2	14
Розділ 6. Острів непотрібних речей.	30	4	26
6.1. Вироби в техніці «пейп-арт». Декорування, прикраси, сувеніри.			
Розділ 7. Екскурсії, конкурси, тематичні свята та акції.	18	–	18
Підсумок	3	3	–
Разом	216	38	178

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год.)

Програма, завдання та план роботи гуртка. Організація робочого місця. Правила поведінки під час занять. Правила дорожнього руху, протипожежної

безпеки, технічної безпеки під час роботи з колючими та ріжучими інструментами. Інструменти та матеріали, необхідні для роботи. Історія розвитку художніх народних промислів. Поняття про сувенір. Сувенір у сучасному житті. Естетика у виготовленні й оздобленні сувенірних виробів. Демонстрація виробів.

Розділ 1. Паперопластика (428 год.)

1.1. Основи кольорознавства (2 год.)

Теоретична частина. Поняття про колір. Властивості кольору: тон (світлосила), колірний відтінок, насиченість. Теплі і холодні кольори, ахроматичні і хроматичні. Колірний спектр. Кольорометричне коло. Основні і додаткові кольори. Символічне значення кольору.

Практична частина. Зображення кольорометричного кола з позначенням основних, подвійних (складових) кольорів. Вибір найвдаліших колірних рішень на основі поєднання основних і додаткових кольорів.

1.2. Кольорове розмаїття (аплікація з кольорового паперу; веселі долоньки) (18 год.)

Теоретична частина. Історія винайдення паперу. Різновиди паперу за призначенням. Інструменти та матеріали при роботі з папером. Властивості паперу та основні прийоми з ним. Прийоми роботи з ним (складання, згинання, скручування, обрив). Види аплікацій (пласкі та об'ємні, предметні, силуетні, тематичні або сюжетні). Знайомство з технікою роботи основним елементом якої є «паперова дитяча долонька».

Практична частина. Передача засобами аплікації виразності образу. Створення композицій (дерева, квіти, підводний та космічний світ).

1.3. Геометрія в аплікації (аплікація з кружечків; весела мозаїка) (14 год.)

Теоретична частина. Аплікація як вид декоративно-прикладного мистецтва. Методи, прийоми та етапи виготовлення аплікацій із кружечків. Створення композицій з форм одержаних після згинання кружечків. Правила наклеювання елементів на фон. Складання сюжетних композицій з геометричних фігур.

Практична частина. Рослинний та тваринний світ в аплікаціях.

1.4. Паперова філігрань (14 год.)

Теоретична частина. Знайомство з одним з видів Корейської паперової пластики – квілінг. Ознайомлення з прийомами виготовлення виробів у техніці простого квілінгу. Базові форми паперової філіграні: «Око», «Крапля», «Туга спіраль», «Вільна спіраль» та інш. Матеріали та інструменти для роботи.

Практична частина. Скручування елементів – рол, крапля, лист:

виготовлення квітів. Скручування елементів – щільний рол: виготовлення грони винограду.

Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси (30 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення листівок. Різноманітність матеріалів для виготовлення листівок. Вітальні листівки в різних техніках. Поняття про сувенір. Культура праці. Особливості оздоблення сувенірів із різних матеріалів. Конструювання найпростіших іграшок та прикрас. Естетичне оформлення робіт.

Практична частина. Виготовлення вітальних листівок, сувенірів, іграшок та прикрас в різних техніках, з використанням різноманітних матеріалів.

Розділ 3. Живопис без пензля та фарб (20 год.)

3.1. Аплікація з природного матеріалу (12 год.)

Теоретична частина. Похід до парку. Збір листя та квітів. Підготовка матеріалу до роботи. Сушка та зберігання рослин. Квіти в легендах та переказах, традиційні українські квіти. Знайомство з рослинами занесеними до Червоної книги. Ознайомлення із способом підготовки рослин. Інструменти та матеріали.

Практична частина. Створення аплікацій з поєднанням різноманітних матеріалів.

3.2. Аплікація з сипучих матеріалів (8 год.)

Теоретична частина. Історичний екскурс. Інструменти та матеріали. Вибір малюнка та способи перенесення його на фон. Поняття про тематичні композиції. Визначення кольорової гамми. Порядок виконання роботи.

Практична частина. Виготовлення простих робіт з використанням сипучих матеріалів.

Розділ 4. Робота з текстильними матеріалами (36 год.)

4.1. Іграшки з ниткових кульок (помпонів) (12 год.)

Теоретична частина. Поняття про пряжу, нитки, тасьму та шпагат. Види ниток, тасьми, шпагату, їхні властивості, застосування. Приладдя та основні навички для виготовлення сувенірів із ниток.

Практична частина. Виготовлення іграшок та сувенірів з ниткових помпонів.

4.2. Аплікація із тканини (12 год.)

Теоретична частина. Загальні відомості про тканини і волокнисті

матеріали. Види волокон і їх походження. Короткі відомості про виробництво тканин. Види тканин. Визначення лицьової і виворітної сторін. Визначення основних і уточних ниток. Інструменти та приладдя необхідні для роботи з тканиною. Етапи виготовлення аплікації із тканини. Оформлення робіт.

Практична частина. Виготовлення предметних, силуетних аплікацій (мініатюри, панно та картини).

4.3. Пласка іграшка з фетру (12 год.)

Теоретична частина. Короткі відомості з історії іграшки. Властивості та конструктивні можливості тканини. Технологія виконання м'якої іграшки. Матеріали і інструменти. Робота з викрійками. Підбір матеріалів. Обробка тканин з краями, що обсипаються. Ручні шви: «вперед голку», «голку назад», «через край», «петельний». Розкрій деталей. Зшивання деталей іграшки. Набивання деталей іграшки. Збірка і оформлення іграшки. Умовні позначення. Художнє оформлення іграшок.

Практична частина. Виготовлення іграшок, іграшок-магнітів за власним бажанням («Котик», «Мишка», «Зайчик» та інші).

Розділ 5. Ліплення (28 год.)

5.1. Пластилінографія (12 год.)

Теоретична частина. Пластилінографія – вид декоративно-прикладної творчості. Пластилін – штучний матеріал, спеціально створений для ліплення та моделювання. Підготовка пластиліну до роботи. Умови зберігання пластиліну. Набір інструментів для роботи. Порядок виготовлення виробу. Техніки нанесення пластиліну на основу. Організація робочого місця.

Практична частина. Виготовлення пластилінових картин.

5.2. Тістопластика. (16 год.)

Теоретична частина. Борошно – натуральний продукт, найбільш пластичний і безпечний, екологічно чистий матеріал для ліплення. Рецепт приготування солоного тіста. Інструменти та матеріали, які потрібні для роботи. Техніка безпеки при роботі з тістом. Підбір малюнка та технологія виготовлення робіт. Сушіння готового виробу, фарбування та лакування. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення мініатюрок.

Розділ 6. Острів непотрібних речей (30 год.)

6.1. Вироби в техніці «пейп-арт». Декорування, прикраси, сувеніри.

Теоретична частина. Що собою являє напрямок пейп-арт і звідки бере свій початок? Пейп-арт – робота з паперовими серветками та побутовим папером. Матеріали та інструменти, підготовка робочого місця, техніка безпеки

з інструментом. Додаткові матеріали для виконання робіт (блискітки, намистини, гудзики, клаптики мережива). Підготовка основи. Підбір матеріалів. Послідовність виконання робіт. Фарби та лаки для робіт, їх роль у роботі.

Практична частина. Декоративні пляшечки та коробки з нетрадиційних матеріалів. Творчі роботи «Незвичне із звичного».

Розділ 7. Екскурсії, конкурси, тематичні свята та акції. (18 год.)

Виготовлення робіт на міські та обласні виставки дитячої творчості.

Підсумок (3 год.)

Підсумки роботи за навчальний рік. Нагородження кращих учнів. Ігри, конкурси, вікторини.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- композиційні основи побудови виробів;
- властивості кольору, колірний спектр, закони поєднання кольорів;
- різноманітність фактури паперу, тканини;
- техніку аплікаційних робіт;
- основи техніки паперової філіграні;
- види ниток і тканин, види художньої роботи з нитками і тканинами;
- загальні поняття про нитки, шпагат, тканину;
- інструменти і приладдя для роботи з тканиною;
- техніку аплікаційних робіт із тканини;
- шви «голка вперед», «голка назад», «тамбурний», «через край», «петельний»;
- основні етапи виготовлення виробів;
- вимоги до якості та оздоблення виробів;
- властивості різних матеріалів та способи їх з'єднання.

Вихованці мають уміти:

- організовувати робоче місце;
- використовувати за призначенням інструменти під час роботи;
- виконувати правила безпечної праці;
- орієнтуватись у назвах матеріалів;
- переносити малюнок на основу;
- виконувати відповідні програмовим вимогам шви;
- з'єднувати деталі в готовий виріб;
- проводити остаточну обробку виробів;

- працювати над творчими проектами, презентувати їх та пропагувати народні ремесла.

Вихованці мають набути досвід:

- складання композиції з окремих фрагментів;
- правильного використання засобів композиційної виразності;
- розробки ескізи виробів різного призначення.

Основний рівень, другий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	усього	теоретичні	практичні
Вступ заняття	3	3	–
Розділ 1. Паперопластика	42	6	36
1.1. Основи теорії композиції. Повторення матеріалу початкового рівня навчання.	6	2	4
1.2. Паперова аплікація.	12	2	10
1.3. Художнє вирізування з паперу	12	2	10
1.4. Паперова філігрань	12	2	10
Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси	36	6	30
Розділ 3. Живопис без пензля та фарб.	30	4	30
3.1. Флористика.	12	2	10
3.2. Аромотерапія.	18	4	14
Розділ 4. Робота з текстильними матеріалами	36	6	30
4.1. Сувенірні вироби із ниток та шпагату	18	2	16
4.2. Напівоб'ємна м'яка іграшка з фетру.	18	2	16
Розділ 5. Ліплення	20	2	18
5.1. Повторення матеріалу початкового рівня навчання.	4	1	3
5.2. Пластилінографія	6	1	5
5.3. Тістопластика	10	2	8
Розділ 6. Апсайклінг.	28	6	22
6.1. Творча майстерня перетворення відходів на корисні речі			
Розділ 7. Виконання виставкових робіт. Тематичні акції.	18	–	18
Підсумок	3	3	–
Разом	216	40	176

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год.)

Мета та зміст роботи гуртка. Організація робочого місця. Вступний інструктаж із техніки безпеки. Інструменти та матеріали, необхідні для роботи. Демонстрація кращих виробів. Естетика у виготовленні й оздобленні сувенірних виробів.

Розділ 1. Паперопластика (42 год.)

1.1. Основи теорії композиції. Повторення матеріалу початкового рівня навчання. (6 год.)

Теоретична частина. Поняття «композиція». Композиція картин. Види композицій. Засоби композиційної виразності. Спільні риси та відмінності в конструюванні виробів із паперу в техніці паперопластика та паперова філігрань.

Практична частина. Створення робіт за власними ескізами.

1.2. Паперова аплікація. (12 год.)

Теоретична частина. Види аплікацій: предметна, сюжетна, тематична. Площинна та об'ємна. Поняття про текстуру, колір, колорит, контраст. Підбір матеріалу за якістю, текстурою, кольором. Методи, прийоми та етапи виготовлення аплікацій із паперу. Оформлення аплікацій. Культура і естетика під час виготовлення аплікацій. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення сюжетно-тематичних аплікацій (казки, пейзажі). Створення на основі аплікацій декоративних композицій.

1.3. Художнє вирізування з паперу (12 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з витинанкою як видом художньої роботи з папером. Створення художнього виробу з прорізним візерунком. розвиток навичок складання і прорізання паперу. Послідовність роботи. Підготовка основи до витинанки. Складання паперу по прямій, по діагоналі, вдвоє, вчетверо. Матеріали та інструменти, які необхідні для виготовлення витинанок. Поняття про силует, симетрію, ескіз. Оформлення робіт. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення витинанки із квадратного аркуша, зі стрічки. Виготовлення простих предметно-декоративних, силуетних та сюжетно-тематичних витинанок за зразком.

1.4. Паперова філігрань (12 год.)

Теоретична частина. Паперова філігрань – «квілінг». Історія виникнення технології паперової філіграні. Матеріали, інструменти та пристосування. Основні форми та прийоми квілінгу. Квіти в житті людини. Квіти України.

Практична частина. Конструювання з основних форм квілінгу. Виготовлення не складних квітів. Створення композицій з квітів. Виготовлення

листівок, об'ємних мініатюр.

Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси (36 год.)

Теоретична частина. Handmade листівка у наш час. Підбір вітальних листівок за тематикою, кольором. Форми композиції. Демонстрація зразків. Прикраси на ялинку та для інтер'єру. Залежність якості та естетичного вигляду виробу від акуратності виконання.

Практична частина. Виготовлення вітальних листівок, сувенірів, іграшок та прикрас в різних техніках та з використанням різноманітних матеріалів. Виготовлення гірлянд, сніжинок в техніці «витинанка». Вироби за власним задумом. Конкурс кращих робіт.

Розділ 3. Живопис без пензля та фарб. (30 год.)

3.1. Флористика (12 год.)

Теоретична частина. Флористика – як стародавній вид декоративно-прикладного мистецтва. Пласке засушування рослин (листя, пелюстки квітів, трави). Умови зберігання природного матеріалу. Поняття про кольорову гармонію. Способи розміщення рослин при створенні аплікації. Ліс, його значення, охорона лісів. Сезонні зміни лісу. Флористична листівка. Основні прийоми виконання пласких композицій.

Практична частина. Виконання аплікацій з природного матеріалу. Підбір теми майбутньої роботи. Підготовка листочків, насіння та пелюсток квітів для створення флористичної листівки. Робота з інструкційно-технологічними картами.

3.2. Аромотерапія. (18 год.)

Теоретична частина. Поняття – «аромотерапія». Природа – наш дім. Лікарські та дикорослі рослини нашої місцевості. Підготовка тканини до роботи. Рослини для мішечка. Додаткові матеріали та аксесуари. Види швів: «голка вперед», «голка назад», «через край». Правила заготівлі лікарських рослин, їх зберігання. Користь та призначення мішечка-оберега. Послідовність виконання роботи. Зберігання робіт з природного матеріалу.

Практична частина. Виготовлення мішечка для чаю, ароматичної подушечки, листівки, міні-картини.

Розділ 4. Робота з текстильними матеріалами (36 год.)

4.1. Сувенірні вироби із ниток та шпагату (18 год.)

Теоретична частина. Демонстрація виробів. Види ниток, тасьми, шпагату, їхні властивості, застосування. Приладдя та основні навички для виготовлення сувенірів із ниток, тасьми, льняного та паперового шпагатів з

додаванням кавових зерен. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення сувенірів із ниток та шпагату для прикраси інтер'єру.

4.3. Напівоб'ємна м'яка іграшка з фетру.(18 год.)

Теоретична частина. Особливості технології виконання напівоб'ємних іграшок. Відсутність елементів, які впливають на об'єм. Розташування деталей в площині. Досягнення рельєфності за рахунок накладення одних частин іграшки на інші. Особливості набивання напівоб'ємної іграшки. Вимоги, що пред'являються до напівоб'ємної іграшки: утримування форми, чіткі контури, рівна поверхня, м'якість, легкість. Вибір і аналіз моделі. Запис послідовності виконання іграшки. Зарисовка моделі. Вибір тканин.

Практична частина. Виготовлення сувенірів-мініатюр, іграшок, ялинкових прикрас або елементів інтер'єру.

Розділ 5. Ліплення (20 год.)

5.1. Повторення матеріалу початкового рівня навчання. (4 год.)

Теоретична частина. Види пластиліну. Інструменти та матеріали. Техніка безпеки при роботі. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Конкурс на кращу роботу.

5.2. Пластилінографія (6 год.)

Теоретична частина. Пластилінографія – вид декоративно-прикладної творчості. Підготовка пластиліну до роботи. Умови зберігання пластиліну. Набір інструментів для роботи. Порядок виготовлення виробу. Техніки нанесення пластиліну на основу. Організація робочого місця.

Практична частина. Виготовлення пластилінових картин.

5.3. Тістопластика. (10 год.)

Тістопластика – різновид декоративно-ужиткової творчості. Різновиди та призначення виробів з солоного тіста. Інгредієнти для основних та оздоблювальних робіт. Інструменти: качалка, валик, стеки, ніж, лінійка, пензлі різних розмірів. Заміс тіста до пластичного стану. Сушіння: час та режим сушіння. Повітряна сушка. Фарбування готових виробів. Добір борошна та інших інгредієнтів для замішування тіста.

Практична частина. Ліплення квітів та листя, ягід, фруктів та овочів.

Розділ 6. Апсайклінг. (28 год.) Творча майстерня перетворення відходів на корисні речі.

Теоретична частина. Поняття «відходи». Види відходів. Перетворення уживаного мотлоху в предмети мистецтва, модні речі, предмети побуту. Матеріали та інструменти, приладдя. Апсайклінг – це не просто переробка

старих речей, а виготовлення з них нових. Він передбачає повторне використання вживаних речей: декорування предметів інтер'єру, переробка одягу, декорування та оформлення поверхні фото рамки, вази, декоративних склянок для спецій, моделювання корисних дрібничок для кухні. Підбір матеріалів. Послідовність виконання робіт. Додаткові матеріали для декору. Клей, його види та призначення.

Практична частина. Виготовлення обкладинок на блокнот. Корисні дрібнички для кухні (за вибором гуртківців).

Розділ 7. Виконання виставкових робіт (18 год.)

Виготовлення робіт на міські та обласні виставки дитячої творчості.

Підсумок (3 год.) Підсумки роботи за навчальний рік.

Основний рівень, третій рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	усього	теоретичні	практичні
Вступне заняття	3	3	–
Розділ 1. Паперопластика	42	6	36
1.1. Аплікація.	12	1	11
1.2. Витинанка.	12	1	11
1.3. Паперовий фітодизайн	18	2	16
Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси	36	6	30
Розділ 3. Природний матеріал. Аплікація соломкою.	36	6	30
Розділ 4. Робота з текстильними матеріалами	30	4	26
4.1. Декоративне панно з текстильних матеріалів	12	2	10
4.2. Штучні квіти з тканини	18	2	16
Розділ 5. Декорування виробів в техніці «декупаж»	21	3	18
5.1. Декупаж.	12	2	10
5.2. Декупаж з кракелюром.	9	1	8
Розділ 6. Бісероплетіння	30	4	26
6.1. Колекція метеликів	15	2	13
6.2. Об'ємні мініатюрні композиції	15	2	13
Розділ 7. Виконання виставкових робіт тематичні акції	15	–	15
Підсумкове заняття	3	3	–
Разом	216	35	181

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год.)

Завдання та план роботи гуртка. Сувенір-подарунок. Сувенір у сучасному житті. Естетика у виготовленні й оздобленні сувенірних виробів. Цінність власноруч виготовлених подарунків. Правила вручення подарунків. Правила поведінки під час занять. Правила дорожнього руху, протипожежної безпеки, технічної безпеки під час роботи з колючими та ріжучими інструментами.

Розділ 1. Паперопластика (42 год.)

1.1. Аплікація. (12 год.)

Теоретична частина. Мистецтво виготовлення композицій рослинного та тваринного світу в аплікаційних роботах. Кольорова гамма. Підбір матеріалів для роботи. Багатошарова аплікація. Техніка виконання багатошарової аплікації. Інструменти та техніка безпеки при роботі з ними.

Практична частина. Виготовлення квітів, птахів, тварин в аплікаційних роботах. Створення композицій «Букет квітів». Конкурс на кращу дитячу фантазію «Квітковий орнамент». Виготовлення метеликів за шаблоном.

1.2. Витинанка (12 год.)

Теоретична частина. Основні композиції і мистецтві витинанки. Композиція, їх різновиди. Особливості побудови та техніка виконання. Виготовлення композицій. Стилзація рослинного світу у витинанці. Орнаментальні композиції. Види орнаменту та мова символів найдревніших орнаментів. Варіанти мотиву рослинного орнаменту «Древо життя». Сюжетні рушникові композиції.

Практична частина. Виготовлення основних елементів головних персонажів (образи людей, тварин, птахів, рослин) до сюжетних композицій.

1.3. Паперовий фітодизайн (18 год.)

Теоретична частина. Дизайн та його види. Штучні квіти з паперу – мистецтво виготовлення квітів і квіткових композицій у різних техніках паперопластики. Матеріали та інструменти. Правила безпечної праці з колючими та ріжучими інструментами. Послідовність виготовлення квітів. Виготовлення шаблонів (трафаретів) пелюсток і листочків квітів. З'єднання квітки, букету.

Квіллінг. Історія виникнення технології паперової філіграні. Матеріали, інструменти та пристосування. Базові форми квіллінгу. Розміщення композицій на основі. Оформлення робіт. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення та оформлення панно за власним задумом. Створення сувенірів, листівок та об'ємних композицій.

Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси (36 год.)

Теоретична частина. Виготовлення подарунків – безмежний простір для фантазії й творчості. Традиції дарувати святкові та вітальні листівки з різними квітами. Листівки ручної роботи. Історія виникнення мистецтва виготовлення листівок. Конструювання сувенірів, іграшок, прикрас із паперу, ниток, тканини. Використання додаткових матеріалів (стрічки, пасти, бісер та ін.). Оформлення виробів.

Практична частина. Створення вітальних листівок техніками:

«квілінг», «паперопластика», «декупаж» з використанням додаткових матеріалів за зразком або за власним бажанням. Виготовлення сніжинок в техніках «витинанка» та «квілінг». Виготовлення за схемами класичних моделей із використанням сердечок.

Розділ 3. Природний матеріал. (36 год.)

Аплікація соломкою.

Теоретична частина. Аплікація соломкою як вид декоративно-прикладного мистецтва. Основні види соломки злакових культур: (пшенична, житня, вівсяна, ячмінна). Пластичність, колір, товщина, ширина, довжина солом'яних стебел. Заготівля соломки, термін заготівлі та зберігання. Правила обробки солом'яних стебел. Інструменти та матеріали для роботи. Правила безпечного користування інструментом. Підготовка робочого місця при роботі з соломкою. Техніка роботи з готовими солом'яними стрічками. Шаблон, його роль у роботі. Виготовлення шаблонів з цупкого паперу. Виконання простих елементів композицій. Розбивка малюнка на окремі елементи, нумерація елементів.

Практична частина. Виконання простих елементів композицій: листочки, квіти за допомогою шаблону.

Розділ 4. Робота з текстильними матеріалами (30 год.)

4.1. Декоративне панно з текстильних матеріалів (12 год.)

Теоретична частина. Об'ємна композиція на площині із текстильних матеріалів. Кольоровий спектр. Характеристика кольору. Композиційний центр. Масштаб. Просторове рішення. Ескіз композицій. Підбір матеріалів і кольорів тканини. Виготовлення окремих елементів виробу та поєднання їх в композицію. Закріплення композиції на основі. Художнє оформлення робіт. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення декоративних панно за малюнками та за власним задумом.

4.2. Штучні квіти з тканини (18 год.)

Теоретична частина. Матеріали, інструменти і пристосування, що використовуються для виготовлення робіт. Підготовка тканин, технологія обробки. Техніка безпеки. Аналіз зразків. Послідовність виконання. Зарисовка схем. Виготовлення лекал. Вибір тканин. Економічна розкладка лекал на тканині. Перенесення деталей викрійки. Розкрій. Тонування. Виготовлення серцевини, тичинок. Обвивання черешків, стебел.

Практична частина. Вправи по виготовленню стебел (обвивання дроту папером, нитками). Виконання окремих елементів квіток і суцвіття. Збірка

квіток і суцвіття. Оформлення букетика.

Розділ 5. Декорування виробів в техніці «декупаж». (21 год.)

5.1. Декупаж.(12 год).

Теоретична частина. Історичний екскурс, поняття «декупаж». Класичний декупаж. Властивість паперових серветок. Прийоми роботи з серветками. Організація робочого місця. Матеріали і інструменти. Основні прийоми декупажу. Декорування дерев`яних та скляних поверхонь. Застосування готових виробів. Клей, його застосування. Сушка та лакування виробів. Збереження робіт. Догляд за виробами.

Практична частина. Виготовлення робіт з використанням декупажу на дерев`яних та скляних поверхнях.

5.2. Декупаж з кракелюром (9год).

Теоретична частина. Поняття «кракелюр» – техніка створення тріщин на виробі. «Кракле» – техніка візерунка з тріщин, що створює ефект старовини. Інструменти для роботи. Специфіка роботи на дерев`яних та скляних поверхнях. Основні закономірності виготовлення декупажу з кракелюром. Матеріали (яєчна шкаралупа, серветки паперові), правила роботи з ними. Підготовка матеріалів.

Практична частина. Виготовлення робіт з використанням декупажу на дерев`яних та скляних поверхнях.

Розділ 6. Бісероплетіння (30 год.)

6.1. Колекція метеликів (15 год.)

Теоретична частина. Бесіда про охорону природи. Різновиди метеликів. Червона книга. Метелики, які занесені до неї. Поєднання різних технік плетіння (повітряні ряди, паралельне, голчате плетіння та інші). Схеми плетіння метеликів. Плетіння виробів з окремих деталей та з`єднання елементів між собою. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Плетіння метеликів за схемами та їх замальовка . Самостійна робота за темою.

6.2. Об`ємні мініатюрні композиції (15 год.)

Теоретична частина. Поняття про пропорцію та масштабність. Різноманітність технік об`ємного плетіння. Рекомендації щодо самостійного складання схем. Послідовність виконання мініатюрних композицій (дерева). Замальовка схем. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення об`ємних мініатюрних композицій.

Розділ 7. Виконання виставкових робіт; тематичні акції (15 год.)

Теоретична частина. Обговорення положень про міські, обласні та Всеукраїнські масові заходи. Вибір робіт. Технологія виготовлення робіт. Підбір матеріалів. Ескіз. Значення ескізу. Шаблон. Основа, види основ. Фон, види фону. Композиція, види композиції. Засоби композиції. Підготовка до виконання творчих завдань та захисту робіт.

Практична частина. Виготовлення ескізу майбутнього виробу. Робота за ескізом. Виготовлення шаблонів, основи. Робота над фоном. Виготовлення окремих елементів роботи та складання їх в композиції. Оздоблення та обрамлення виробів.

Розділ 8. Підсумкове заняття (3 год.)

Організація виставки кращих робіт учнів. Обговорення результатів виставки, підведення підсумків роботи гуртка.

Основний рівень, четвертий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	усього	теоретичні	практичні
Вступне заняття	3	3	–
Розділ 1. Паперопластика	42	6	36
1.1. Сюжетні панно в техніці «аплікація»	21	2	19
1.2. Паперове мереживо (витинанка)	12	1	11
1.3. «Квіллінг» - паперова філігрань	9	1	8
Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси	36	6	30
Розділ 3. Робота з соломкою.	36	6	30
Розділ 4. Робота з текстильними матеріалами	30	4	26
4.1. Декоративне панно з текстильних матеріалів	12	2	10
4.2. Аксесуари	18	2	16
Розділ 5. Ліплення з полімерної глини.	21	3	18
Розділ 6. Бісероплетіння	30	4	26
6.1. Прикраси	15	2	13
6.2. Об'ємні іграшки	15	2	13
Виконання виставкових робіт	15	–	15
Підсумкове заняття	3	3	–
Разом	216	35	181

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год.)

Обговорення плану роботи гуртка на навчальний рік. Повідомлення гуртківців про роботу, виконану за літній період. Інструктаж із техніки безпеки.

Розділ 1. Робота з папером і картоном (42 год.)

1.1. Сюжетні панно в техніці «аплікація» (21 год.)

Теоретична частина. Сюжет для аплікації (птахи, тварини, квіти, рослини, люди). Поняття: «пейзаж», «натюрморт». Нетрадиційна техніка аплікації – модульна аплікація (мозаїка). Накладна аплікація. Використання найпростіших елементів – для створення орнаментів, мозаїк, декоративних панно.

Практична частина. Виготовлення панно в техніці «мозаїка», багатошарова (накладна) аплікація.

1.2. Паперове мереживо (Витинанка) (12 год.)

Теоретична частина. Витинанка – це орнаментальна прикраса житла, яка витята (вирізана) за допомогою ножа або ножиць з білого або кольорового паперу. Основні композиції в мистецтві витинанки. Особливості компоновання багатофігурних декоративних композицій у сюжеті витинанки. Види витинанок: силуетна, ажурна, одинарна, складна витинанка. Вириванка. Актуальність техніки «витинанки» в наш час. Українські майстри витинанки. Інструменти та матеріали (макетний килимок, макетний ніж, ножиці різного розміру та гостроти). Оформлення робіт. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Вирізання витинанок за малюнком, закладки витинанки, листівки.

1.3. «Квіллінг» - паперова філігрань (9 год.)

Теоретична частина. «Квіллінг» - паперова філігрань. Складний квілінг. Комбінований квілінг. Класичний квілінг. Історія екскурсу. Матеріали, інструменти та пристосування. Базові форми квілінгу. Виготовлення петель з паперу. Виконання махрових квітів за допомогою кола та петельок. Розміщення композицій на основі. Оформлення робіт. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення та оформлення панно за власним задумом. Створення сувенірів, об'ємних композицій.

Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси (36 год.)

Теоретична частина. Виготовлення подарунків – безмежний простір для фантазії й творчості. Листівки ручної роботи у наш час. Конструювання сувенірів, іграшок, прикрас із паперу, ниток, тканини. Використання додаткових матеріалів (стрічки, паєтки, бісер та ін.). Оформлення виробів.

Практична частина. Виготовлення за схемами класичного конверта та листівки. Створення вітальних листівок техніками «квіллінг», «аплікація», «паперопластика» з використанням додаткових матеріалів за зразком або за власним бажанням. Виготовлення сніжинок в техніках «витинанка» та «квіллінг». Виготовлення за схемами класичних моделей із використанням сердечок.

Розділ 3. Робота з соломкою (36 год.)

Теоретична частина. Демонстрація виробів. Інструменти та матеріали. Виготовлення солом'яних стрічок «холодним» та «гарячим» способом. Зберігання солом'яних стрічок. Техніка безпеки з праскою. Розбивка малюнка

на окремі елементи, нумерація елементів. Визначення напрямку наклеювання соломки для всіх елементів малюнка. Припуски при вирізанні окремих деталей. Створення світлотіней. Підготовка основи та остаточна обробка композиції. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення панно з соломки.

Розділ 4. Робота з текстильними матеріалами (30 год.)

4.1. Декоративне панно з текстильних матеріалів (12 год.)

Теоретична частина. Демонстрація готових виробів. Просторова текстильна композиція (мобілі) та текстильна композиція на площині. Кольоровий спектр. Характеристика кольору. Композиційний центр. Масштаб. Просторове рішення. Ескіз композицій. Підбір матеріалів і кольорів тканини. Виготовлення окремих елементів виробу та поєднання їх в композицію. Закріплення композиції на основі. Художнє оформлення робіт. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення декоративних панно, іграшок-магнітів, дитячих мобілів, новорічного декору за малюнками та за власним задумом.

4.2. Аксесуари (18 год.)

Теоретична частина. Короткі відомості про аксесуари, як додаткової дрібної деталі, доповненої до будь-якого предмету. Види та застосування. Матеріали та інструменти. Матеріали для оздоблення аксесуарів (пастки, бісер, стрази, бусини, тощо). Виготовлення лекал. Аналіз моделі. Запис послідовності виконання роботи. Зарисовка. Вибір тканин.

Практична частина. Виготовлення аксесуарів для волосся, мобільного телефону.

Розділ 5. Ліплення з полімерної глини (21 год.)

Теоретична частина. Історичний екскурс. Що таке полімерна глина і як з неї ліпити? Полімерна глина – пластичний матеріал, схожий на пластилін. Використання полімерної глини. Чим відрізняється гончарна глина від полімерної. Самозастигаюча глина. Етапи роботи з полімерною глиною: ліплення, випікання, знежирення, шліфування, лакування. Організація робочого місця. Матеріали і інструменти (робоча поверхня з скла, замшева тканина, зубочистки, наждачний папір, качалка, каттери – спеціальні формочки для вирізання фігурок, гострі ножі, клей ПВА, тощо). Підготовка глини до роботи. Прийоми роботи з полімерною глиною. Способи виготовлення виробів: вирізування формами, вирізування за шаблоном, напівпласке і об'ємне ліплення. Обробка підручними засобами: насадками кулінарного шприца,

гребінцем, чайним ситечком та ін. Відбитки і опуклі рельєфи. Технологія сушіння. Колірні ефекти та глазурування.

Практична частина. Виготовлення аксесуарів та мініатюр.

Розділ 6. Бісероплетіння (30 год.)

6.1. Прикраси. (15 год.)

Теоретична частина. Аналіз зразків прикрас (кольє, браслети, кільця, сережки). Вибір бісеру. Колірне рішення. Види застібок. Зарисовка схем для виконання прикрас.

Практична частина. Плетення комплекту прикрас «Рожева фантазія» на основі вивчених прийомів. Оформлення. Прикріплення застібки.

6.2. Об'ємні іграшки з бісеру (15 год.)

Теоретична частина. Поняття про пропорцію та масштабність. Різноманітність технік об'ємного плетіння. Читання схем. Рекомендації щодо самостійного складання схем. Послідовність виконання композицій. Замальовка схем. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення об'ємних іграшок за схемами.

Розділ 7. Виконання виставкових робіт; роботи до тематичних акцій (15 год.)

Теоретична частина. Обговорення положень про міські, обласні та Всеукраїнські масові заходи. Вибір робіт. Технологія виготовлення робіт. Підбір матеріалів. Ескіз. Значення ескізу. Шаблон. Основа, види основ. Фон, види фону. Композиція, види композиції. Засоби композиції. Підготовка до виконання творчих завдань та захисту робіт.

Практична частина. Виготовлення ескізу майбутнього виробу. Робота за ескізом. Виготовлення шаблонів, основи. Робота над фоном. Виготовлення окремих елементів роботи та складання їх в композиції. Оздоблення та обрамлення виробів.

Розділ 8. Підсумкове заняття (3 год.)

Організація виставки кращих робіт учнів. Обговорення результатів виставки, підведення підсумків роботи гуртка

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- історію розвитку художніх народних промислів;
- основні види роботи з папером, нитками, тканиною, бісером й іншими матеріалами;
- види матеріалів для художньої обробки та їхні властивості (текстура, фактура);
- правила безпечного користування інструментами;
- основи графічної грамоти, композиції та кольорознавства;
- прийоми композиційного рішення в декоративній і тематичній композиції; виражальні можливості кольору; критерії оцінювання виробів із позиції художньої естетики;
- основні прийоми роботи в техніці виробу з соломки, паперовий фітодизайн, аплікація на тканині, аплікація з паперу, бісероплетіння, ліплення.

Вихованці мають уміти:

- розміщувати зображення на заданій поверхні;
- виконувати об'ємні композиції, конструювати й виготовляти сувеніри з різноманітних матеріалів, оздоблювати їх;
- добирати матеріали за їхніми властивостями, а також інструменти та пристосування залежно від обробки матеріалів і конструкції виробу;

Вихованці мають набути досвід:

- втілювати в практичній роботі такі засоби організації композиції: вибір формату, елементів композиції, засоби визначення композиційного центру (розміром, кольором, тоном, фактурою).

Вищий рівень, п`ятий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	усього	теоретичні	практичні
Вступне заняття	3	3	–
Розділ 1. Паперопластика	51	7	44
Повторення матеріалу початкового та основного рівнів.	6	1	5
1.1. Паперкрафт	15	2	13
1.2. Витинанка	15	2	13
1.3. За мотивами декоративного розпису	15	2	13
Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси	28	3	25
Розділ 3. Робота з соломкою.	24	4	20
Розділ 4. Робота з текстильними матеріалами	20	2	18
4.1. Аплікація з тканини			
Розділ 5. Ліплення	36	6	30
5.1. Ліплення з солоного тіста	12	2	10
5.2. Гіпсові мініатюри	12	2	10
5.3. Ліплення квітів з холодного фарфору	12	2	10
Розділ 6. Дерева з бісеру	21	3	18
Розділ 7. Нетрадиційні матеріали. Острів непотрібних речей.	30	4	26
Розділ 8. Проектна діяльність. Участь в конкурсах, виставках, акціях, майстер-класах.	72	8	64
Підсумкове заняття	3	3	-
Разом	288	43	245

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год.)

Зміст і мета роботи гуртка в навчальному році. Звіт гуртківців про роботу, виконану влітку. Демонстрація кращих моделей. Інструктаж із техніки безпеки. Цінність власноруч виготовлених подарунків. Правила вручення подарунків.

Розділ 1. Паперопластика (51 год.)

Повторення матеріалу початкового та основного рівнів (6 год.)

Повторення основних прийомів виготовлення виробів із паперу методами аплікації, паперопластики, витинанки.

Практична частина. Складання за схемами фігурок тварин, птахів, земноводних, комах і створення сюжетних композицій з використанням різних технік конструювання.

1.1. Паперкрафт (15 год.)

Теоретична частина. Поняття про «Паперкрафт» (паперове моделювання – це модель, викрійки якої вирізаються і склеюються в одне ціле). Матеріали та інструменти, їх роль у роботі (ножиці, ніж, лінійка, дошка, клей, тоненькі пензлики, зубочистки, пінцет). Щільність паперу для роботи. Позначення ліній креслення (пунктирна, штрихпунктирна, місце нанесення клею). Напрямок згину. Порядок роботи. Від чого залежить охайність в роботі?

Практична частина. Виготовлення робіт за розгортками.

1.2. Витинанка (15 год.)

Теоретична частина. Традиції та особливості витинанок регіону України. Спорідненість витинанок з такими видами народного мистецтва як вишивка та декоративний розпис. Багатоколірна, двоколірна та триколірна витинанка. Витинанки країн світу, їх особливості.

Практична частина. Виготовлення витинанки свого регіону.

1.3. За мотивами декоративного розпису (15 год.)

Теоретична частина. Розпис як вид народної творчості. Характерні особливості розпису в Україні. Петриківський розпис. Гжель. Елементи (мазки) петриківського розпису, виконані у техніці роботи з папером - «квіллінг». «Гребінчик» (крапля), «зернятко» (крапля, вигнута крапля) та «перехідний мазок» (одночасне використання декількох кольорів паперу).

Практична частина. Виготовлення панно за мотивами декоративного розпису.

Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси (28 год.)

Теоретична частина. Історія виготовлення коробок в техніці картонаж. Декоративні коробки. Розподіл листівок ручної роботи за тематикою, формою,

кольором. Сувеніри із паперу, ниток, шпагату, тканини. Використання додаткових матеріалів (кавові зерна, стрічки, паєтки, бісер та ін.). Оформлення виробів. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення за схемами декоративних коробок різних форм. Конструювання листівок, сувенірів з використанням додаткових матеріалів.

Розділ 3. Робота з соломкою (24 год.)

Теоретична частина. Організація робочого місця. Інструменти та матеріали. Підбір малюнка. Вибір технік виконання роботи. Вимоги до виконання роботи. Технологія виготовлення. Робота з солом'яними снопами: сушіння, зрізання колосу. Підготовка до зберігання. Вирізування вузлів для отримання солом'яних трубочок. Обробка соломи «гарячим» способом з дотриманням техніки безпеки. Тонування солом'яних трубочок у розчині питної соди. Фарбування та відбілювання соломки. Підготовка солом'яного полотна до роботи.

Догляд за готовими виробами. Обрамлення в раму.

Практична частина. Виготовлення панно за простим сюжетом.

Розділ 4. Робота з текстильними матеріалами (20 год.)

4.1. Аплікація з тканини.

Теоретична частина. Історія виникнення аплікації. Види аплікації : предметна та сюжетна; одноколірна та багатоклірна; декоративна та орнаментальна; пласка та об'ємна; абстрактна; силуетна. Основа для аплікації.

Інструменти, пристосування та матеріали. Виконання ескізів. Виготовлення лекал. Підбір матеріалів. Робота з шаблонами. Виготовлення картонних шаблонів. Розбивка композиції на окремі частини. Оздоблення.

Практична частина. Виготовлення сувенірів з текстильних матеріалів за проектами гуртківців.

Розділ 5. Ліплення (36 год.)

5.1. Ліплення з солоного тіста (12 год.)

Теоретична частина. Ліплення - вид народної творчості. Історичний екскурс. Організація робочого місця. Матеріали та інструменти. Приготування солоного тіста. Базові форми. Прийоми роботи з солоним тістом. Рельєф та його види. Технологія виготовлення пір'я, голок з тіста. Виготовлення шаблонів. Послідовність виконання роботи. Сушіння виробів. Фарбування тіста. Фон.

Види фону. Підготовка фону для панно. Оформлення виробу з солоного тісту. Лакування виробів. Правила безпечної роботи.

Практична частина. Ліплення панно з солоного тіста за власним проектом гуртківців.

5.2. Гіпсові мініатюрки (12 год.)

Теоретична частина. Гіпс - дивовижний матеріал виготовлення медальйонів – прикрас. Варіант основ для медальйонів. Технологія виготовлення (отвір для кріплення). Ескіз виробу. Вирізання з допомогою формочок основи медальйона. Поєднання природного матеріалу, як оздоблення, з гіпсом. Технологія роботи . Форми для роботи. Скріплення виробу. Сушіння. Лакування. Техніка безпеки.

Практична частина. Виготовлення панно та медальйонів з гіпсових заготовок.

5.3. Ліплення квітів з холодного фарфору (12 год.)

Теоретична частина. Поняття – холодний фарфор, його складові. (Пластичний матеріал одержаний з клею, кукурудзяного крохмалю, гліцерину та олії). Основи ліплення. Історія виникнення. Підготовка та замішування фарфору. Термін та умови зберігання пластичної маси. Підготовка матеріалу та інструменту до роботи. основні прийоми роботи з фарфором. Сушка виробу. Фарбування. Лакування.

Практична частина. Виготовлення квітів.

Розділ 6. Дерева з бісеру (21 год.)

Теоретична частина. Дерево. Класифікація та морфологічна будова дерев. Історичний екскурс. Аналіз зразків. Прийоми виготовлення дерев з бісеру: паралельне, петельне та голчате плетіння, плетіння дугами. Комбінування прийомів. Техніка виконання елементів дерев. Підбір матеріалів. Колірне та композиційне рішення.

Практична частина. Виконання окремих елементів дерев. Складання та закріплення дерев. Оздоблення. Використання дерев для оформлення інтер'єру.

Розділ 7. Нетрадиційні матеріали. Острів непотрібних речей (30 год.)

Теоретична частина. Перетворення уживаного мотлоху в корисні речі. Нове життя старим джинсам. Що можна зробити з старих джинсів. Технологія виготовлення робіт. Виготовлення квітів, прикраси, аксесуари, декоративна подушка, килимок з джинсів.

Практична частина. Проектна діяльність учнів над виготовленням виробів з джинсів.

Розділ 8. Проектна діяльність. Участь в конкурсах, виставках, акціях, майстер-класах (72 год)

Теоретична частина. Ознайомлення з графіками проведення міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних виставок, конкурсів, змагань. Робота з Положеннями про ці масові заходи. Вибір розділу (напряму) виставки, конкурсу, змагання, за яким буде готуватися проект (виріб). Визначення мети, теми та назви проекту (виробу). Робота з науковою літературою, спеціальними періодичними виданнями за обраними темами.

Створення проекту (виробу). Виготовлення ескізів, креслень. Підбір необхідних матеріалів. Замальовка ескізів, підбір кольорової гами. Виготовлення необхідних креслень. Визначення та підбір матеріалів, інструментів, необхідних для практичної роботи.

Самостійне виготовлення виробу згідно ескізів, креслень. Оздоблення.

Захист проектів. Підготовка рефератів, креслень, фотоматеріалів, необхідних для захисту проектів (виробів). Відкритий захист власних проектів. Участь у виставках, конкурсах та змаганнях.

Підсумкове заняття (3 год.)

Організація виставки кращих робіт учнів. Обговорення результатів виставки, підведення підсумків роботи гуртка.

Вищий рівень, шостий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	усього	теоретичні	практичні
Вступне заняття	3	3	–
Розділ 1. Паперопластика	34	4	30
1.1. Сучасні напрями розвитку паперопластики. Паперова біжутерія	18	2	16
1.2. Контурний квіллінг	16	2	14
Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси	36	6	30
Розділ 3. Природний матеріал. Квіти з соломки та кукурудзяного листа.	30	4	26
Розділ 4. Сувеніри з бавовняної та льняної тканини.	26	3	23
Розділ 5. Ліплення біжутерії з полімерної глини та холодного фарфору.	26	3	23
Розділ 6. Бісерні композиції з використанням додаткового матеріалу	24	3	21
Розділ 7. Хлам-декор - мистецтво змішаної техніки з нетрадиційних матеріалів та технік виконання. (Стімпанк. Декупаж. Колаж).	34	4	30
Розділ 8. Проектна діяльність. Участь в конкурсах, виставках, акціях, майстер-класах	72	15	57
Підсумкове заняття	3	3	-
Разом	288	48	240

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (3 год.)

Обговорення плану роботи гуртка. Повідомлення гуртківців про виконану роботу за літній період. Інструктаж з техніки безпеки.

Розділ 1. Паперопластика (36 год.)

1.1. Сучасні напрями розвитку паперопластики. Паперова біжутерія (18 год)

Теоретична частина. Огляд сучасних напрямів розвитку паперопластики. Жіночі прикраси із паперу. Техніка їх виготовлення. Майстри біжутерії (Марк Кеннеді (США)) та його роботи. Зразки та ілюстрації кращих робіт.

Практична частина. Виготовлення за схемами жіночих прикрас-сувенірів: намисто, сережки, браслети, брошки, бантики.

1.2. Контурний квіллінг (18 год.)

Теоретична частина. Контурний квіллінг. Послідовність виготовлення виробів. Підбір малюнків. Аналіз виготовлених робіт.

Практична частина. Виготовлення мініатюр в техніці «контурний квіллінг».

Розділ 2. Вітальні листівки, сувеніри, іграшки та прикраси (39 год.)

Теоретична частина. Ескіз. Замальовка ескізів, підбір кольорової гами, необхідних матеріалів та інструментів для виготовлення листівок, сувенірів, іграшок та прикрас за власним задумом. Оформлення виробів. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина. Виготовлення виробів за власними ескізами.

Розділ 3. Природний матеріал. Квіти з соломки та кукурудзяного листа (30 год.)

Теоретична частина. Легенди про квіти. Світ професій – флорист.

Композиція. Квіткова композиція. Поєднання світла, тіні, тону. Заготівля та підготовка кукурудзяного листа та соломки для виготовлення квітів. Умови зберігання матеріалу. Технологічна послідовність виготовлення об'ємних робіт. Технологічні особливості кріплення об'ємних деталей квітки на основу. Обробка природного матеріалу та надання деталям об'єму. Художні, пластичні, технологічні якості соломи та кукурудзяного листа як матеріалу для роботи. електроінструменти, безпечні прийоми роботи з ними.

Практична частина. Творчий проект. Індивідуальні роботи за власними ескізами.

Розділ 4. Сувеніри з бавовняної та льняної тканини (36 год.)

Теоретична частина. Подарунки, сувеніри з натуральних тканин.

Походження, основні властивості бавовняних і льняних тканин, їх застосування. Види тканин і їх переплетення: полотняне, саржеве, сатинове або атласне. Забарвлення і малюнок тканин. Визначення лицьової і виворітної

сторін. Історичний екскурс. Демонстрація виробів. Інструменти та матеріали. Виконання ескізів. Виготовлення лекал. Підбір матеріалів. Оформлення сувенірів.

Практична частина. Виготовлення сувенірів з текстильних матеріалів.

Розділ 5. Біжутерія з полімерної глини та холодного фарфору (24 год.)

Теоретична частина. Ліплення - вид народної творчості. Історичний екскурс. Поняття про біжутерію та її види. Організація робочого місця. Матеріали та інструменти. Підготовка матеріалів. Приготування холодного фарфору. Прийоми роботи. Сушіння виробів. Барвники. Оформлення виробів. Кріплення фурнітури. Лакування виробів. Правила безпечної роботи.

Практична частина. Ліплення біжутерії за бажанням учнів.

Розділ 6. Бісерні композиції з використанням додаткового матеріалу (30 год.)

Теоретична частина. Різноманітність додаткового матеріалу, який використовується під час роботи з бісером. Пап'є-маше, технологія виготовлення. Декупаж як спосіб оздоблення горщиків, глечиків та ваз. Загальні прийоми виготовлення елементів композицій з тканини, деревини.

Практична частина. Самостійне виготовлення горщиків, глечиків та ваз в техніці пап'є-маше та оздоблення їх в техніці декупаж. Виготовлення панно з використанням додаткового матеріалу.

Розділ 7. Хлам-декор - мистецтво змішаної техніки з нетрадиційних матеріалів та технік виконання. (Стімпанк. Декупаж. Колаж) (34 год.)

Теоретична частина. Поняття «хлам-декор» - стиль повторного використання вживаних речей. Історія стилю «стімпанк» - жанр фантастики з технікою. Кевін Джетер. Основні елементи в техніці стімпанк: (циферблати, металеві шестерні, ключі, різноманітні механізми та гвинтики). Поняття «колаж» - наклеювання матеріалів з різноманітною фактурою на обрану основу, що утворюють зміст роботи. Поняття «декупаж» - декорування за допомогою паперу та паперових серветок. Поєднання технік в виріб. Інструменти та матеріали (ножиці, круглогубці, паяльник, пінцет, ніж, тощо). Послідовність виконання робіт. основа для роботи. Додаткові матеріали для роботи. Склеювання елементів. Фарбування виробу, акрилові фарби (для імітації бронзи, міді та золота). Фактура іржі (дитяча присипка).

Практична частина. Виготовлення декоративних робіт з нетрадиційних матеріалів. Творчі роботи учнів «незвичне з звичного».

Розділ 8. Проектна діяльність. Участь в конкурсах, виставках, акціях, майстер-класах (72 год)

Теоретична частина. Ознайомлення з графіками проведення міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних виставок, конкурсів, змагань. Робота з Положеннями про ці масові заходи. Вибір розділу (напрямку) виставки, конкурсу, змагання, за яким буде готуватися проект (виріб). Визначення мети, теми та назви проекту (виробу). Робота з науковою літературою, спеціальними періодичними виданнями за обраними темами.

Створення проекту (виробу). Виготовлення ескізів, креслень. Підбір необхідних матеріалів. Замальовка ескізів, підбір кольорової гами. Виготовлення необхідних креслень. Визначення та підбір матеріалів, інструментів, необхідних для практичної роботи.

Самостійне виготовлення виробу згідно ескізів, креслень. Оздоблення.

Захист проектів. Підготовка рефератів, креслень, фотоматеріалів, необхідних для захисту проектів (виробів). Відкритий захист власних проектів. Участь у виставках, конкурсах та змаганнях.

Розділ 9. Підсумкове заняття (3 год.)

Організація виставки кращих робіт учнів. Обговорення результатів виставки, підведення підсумків роботи гуртка.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Учні мають знати:

- назви та призначення основних інструментів, що використовуються на заняттях;
- правила безпечної роботи на робочих місцях;
- основи гігієни праці та виробничої гігієни;
- правила та закони композиції стосовно до конкретного напрямку декоративно-прикладного мистецтва;
- властивості різних матеріалів та способи їх з'єднання;
- основні форми та прийоми роботи в техніках;
- основні прийоми ліплення та технологія виконання;
- основні прийоми бісероплетіння;
- основні етапи виготовлення виробів;
- вимоги до якості та оздоблення виробів.
- про сучасні способи ручної обробки текстильних матеріалів;
- властивості текстильних матеріалів;

- класифікацію дизайну.

Учні мають уміти:

- організовувати робоче місце;
- використовувати за призначенням інструменти під час роботи;
- виконувати правила безпечної праці та гігієни;
- правильно підбирати матеріали для практичних робіт з урахуванням естетичних, екологічних та економічних вимог;
- правильно використовувати засоби композиційної виразності;
- виготовляти квіти з паперу в різних техніках;
- заготовляти та зберігати природний матеріал;
- виготовляти холодний фарфор для ліплення;
- виконувати бісерні композиції з використанням додаткового матеріалу;
- самостійно складати інструктивні схеми і працювати за ними;
- складати композицію з окремих фрагментів;
- розробляти ескізи виробів різного призначення;
- проводити остаточну обробку виробів;
- визначати якість готових виробів;
- працювати над творчими проектами, презентувати їх та пропагувати народні ремесла.

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№ п/п	Основне обладнання	К-ть, шт.
<i>Матеріали</i>		
1.	Папір ксероксний (білий)	2 пач.
2.	Папір ксероксний (кольоровий)	6 пач.
3.	Картон білий	10 наб
4.	Картон кольоровий	15 наборів
5.	Папір гафрований	5 шт
6.	Двосторонній скоч	5шт
7.	Флористична стрічка	6шт
8.	Фарби гуашеві, акрилові	5+5 наборів
9.	Клей ПВА (1л)	5 банок
10.	Клей «Дракон» (1л)	4 банки
11.	Тканина для вишивки (канва)	5-10м

12.	Фетр	15 наборів
13.	Текстильні матеріали	15 наборів
14.	Нитки акрілові (різні)	15 наборів
15.	Нитки швейні №30, 40	10 шт
16.	Нитки муліне	50 мотків
17.	Бісер (різний)	2 кг
18.	Стеклярус (різний)	20 наборів
19.	Дріт для бісеру	15 мот
20.	Дріт (Д-1,5-2,5 мм)	20 м
21.	Блискавки різні	20 наб
22.	Синтепон	5-10 м
23.	Кольорові стрічки	20-40 м
24.	Тасьма	5 комплектів
25.	Фурнітура різна	по 1 упаковці
<i>Прилади та інструменти</i>		
1.	Лінійка масштабна	15
2.	Косинець	10
3.	Ножиці	15
4.	Канцелярський ніж	15
5.	Циркуль учнівський	15
6.	Пінцет	15
7.	Пензлик № 1,2,3	30
8.	Олівці графічні	15
9.	Гумка	10
10.	Шило	5
11.	Голка для бісеру	40
12.	Голка звичайна	20
13.	П'яльця різного діаметра	6
14.	Праска електрична	1
15.	Плоскогубці	1
16.	Бокорізи	2
17.	Круглогубці	1
18.	Шпильки швейні	2 уп
19.	Наперсток	20

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів: Світ, 1993
2. Артамонова Е. Украшения и сувениры из бисера. – М., 1993.
3. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты: Рисунок. Живопись. Композиция. – М.: Просвещение, 1969
4. Бондарева Н.И. Цветы из бисера. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2003
5. Вышитые цветы. – Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Ниола 21-й век», 2005
6. Гагарин Б.Г. Конструирование из бумаги.- Ташкент: Издательство Узбекистана, 1988
7. Гадаева Ю. Бисероплетение: флора и фауна. – СПб., 2000.
8. Гашицкая Р.П., Левина О.В. Волшебный бисер. Вышивка бисером. – Ростов-на-Дону: «Проф.Пресс», 2001
9. Гура Л.П, Гоголь Н.М., Ісупова Н.М. та ін. Прикрась свій дім. – К.: Техніка, 1988
10. Золотицький М. Ф. Квіти в легендах і переказах. — К.: Фірма «Довіра», 1992.
11. Кириченко М.А. Основы образотворчої грамоти. – Київ: Вища школа. Головне видавництво, 1982
12. Ковальчук Н.А. Композиция. Художественные средства. – М.: Плакат, 1990
13. Лепим из соленого теста: украшения, сувениры, поделки, панно, декор. – М.: Эксмо, 2004
14. Литвинец Е.М. Чарівні візерунки. — К.: Радянська школа, 1985.
15. Марас И. Животные из бисера. – М: Арт Родник, 2006
16. Сензюк П.К. Композиция в декоративном искусстве: Альбом. – К.: Рад. школа, 1988
17. Ткаченко Т. Б., Стародуб К.И. Сказочный мир бисера. Плетение на проволоке. – Ростов-на- Дону 2004.
18. Федотова М. В., Валюх Г.М. Цветы из бисера. – М.: Издательство «Культура и традиции», 2004
19. Черныш Н. В. Удивительная бумага. Основы художественного ремесла. — М.: АСТ-Пресс, 2000.
20. Чиотти Д. Бисер. – Пер. с итал. - М.: Издательский дом «Ниола 21-й век», 2002
21. Шахова Н.В. художня аплікація і паперові візерунки. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2006

22. Щеблыкин И.К., Романина В.И., Кагакова И.И. Аппликационные работы в начальных классах. - М.: Просвещение, 1990
23. Яремків Михайло Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005
24. Юний технік України. Науково-популярний журнал для дітей та юнацтва. 2003-2006.
25. Історія Українського мистецтва в шести томах – Київ. «Жовтень», 1968
26. Косміна О.М. «Українське народне вбрання». – Київ. Балтія-Друк, 2006
27. Масол Л.М., Гайдамака О.В. Мистецтво. Підручник 5 клас. – К.: Промінь, 2006